

ANNIE SPRINKLE'S HERSTORY OF PORN (ANNIE SPRINKLE)

De seksuologie als vrolijke wetenschap

Annie Sprinkles Herstory of Porn: From Reel to Real

Tijdens het *Porn Ar(t)ound the World*-festival in Mechelen (kunstencentrum nOna, november 2002) was Annie Sprinkle de gastvrouw om ons door haar 25-jarig bestaan als multimedialhoer te gidsen. Ze toont fragmenten uit haar pornofilms, performances en workshops. Daarbij trekt ze de bijpassende kostuums aan. Kortgerokt met diep décolleté waaruit 'de zon af en toe opkomt' in haar jonge jaren, in het zwart met bijpassende baret voor haar latere kunstenaarsperiode. De beelden voorziet ze van commentaar in haar sappige Amerikaanse dialect. Die sappigheid is tastbaar. Als Annie Sprinkle over seksualiteit spreekt, komen de woorden uit haar mond als kleine ejaculaties. Ze schept er een exhibitionistisch plezier in haar ervaringen te delen. Je voelt je opgezogen door haar niet te stillen honger naar lichamen, door de vaginale spieren van de voorstelling.

De biografie van Annie Sprinkle is tegelijk de beste omschrijving van haar werk. Ze begon haar leven als Ellen Steinberg, een verlegen meisje met grote borsten. Ze zette de stap naar de pornowereld uit een

onbevredigbare lust naar seks, seks en nog eens seks. Sinds haar 21ste is ze porno-bimbo, hoerige masseuse, onkuise feestsnol, regisseur/producer van pornofilms en kut-kunstenares. De laatste jaren ontmoette haar lichaam haar spiritualiteit en werd ze seksgenezer en -opvoedster. Dat gebeurde vaak in de vorm van performances. De meeste performance-kunstenaars onderzoeken hun lichamelijkeheid vanuit een kunstopleiding. Ze kunnen zich nauwelijks nog buiten het kunstdiscours bewegen. Annie Sprinkle daarentegen is ontstaan vanuit pure lichamelijkeheid en evolueerde zo naar de kunstwereld. Haar acties zijn terzelfdertijd ludiek en artistiek, hard en intiem. Zo geeft ze bijvoorbeeld workshops waarin ze zich met een handvol vrouwen opsluit om aan de hand van erotische taoïstische massagetechnieken hun spirituele charcuterie af te tasten en uit te diepen. Ze maakt *tit prints*: met haar boezem stempelt ze enorme tepelhofsjablonen, die tentoongesteld worden in stijlvolle galerieën. Ze regisseert pedagogisch verantwoord seksvideo's. In enkele eenvoudige stappen leert ze haar vrouwelijk publiek de geneugten van hun mega-orgasmes te sma-

ken. 'Get to know your pussy, see it, smell it, taste it. Be sure to locate the G-spot, if you can't find it, use your fist.'

Het is een uitdaging om Annie Sprinkle in te passen binnen een theoretisch discours. De Sprinkle-ervaring zit ons altijd tussen twee regels door uit te lachen. Onze lichamen zelf worden er weerbarstig van. Immers, Annie Sprinkle is lichamelijke ervaring. Van daaruit is het zoeken naar een taal die kan weergeven wat er lichamelijk plaatsvindt tussen haar en ons. Een taal die de slagkracht van haar kut kan weergeven in al haar specificiteit. Annie Sprinkle spreekt immers niet in de taal van de westerse filosofie over een essentie van seksualiteit en lichamelijkeheid. Als zij het in haar performance heeft over lichamelijkeheid, zal ze net door hierover te spreken steeds dingen ongezegd laten. Ze voert zich niet anders op dan als joodse, blanke, westerse vrouw, opgegroeid in de vrijgevochten jaren '70. Ze spreekt enkel vanuit haar lichaam over haar lichaam.

Daarbij breekt de taal uit het naïeve begrip van 'afbeelding van de werkelijkheid'. Ze wordt, samen met de rest van het lichaam dat zoekt naar ervaring, zelfkennis en kennis van het andere, onderdeel van een lichamelijke levenshouding.

Vulvameditatie

Annie Sprinkles werk is doordrongen van kut. Het is haar manier van leven. Op de affiche van het *Porn Ar(t)ound the World*-festival komt ze met een blote borst uit een opengesperde vagina te voorschijn. Haar samengevouwen handjes veranderen bovenaan in een blinkende clitoris. Enkel om het vrouwvriendelijk maken van seks en porno kun je haar werk reeds appreciëren. Ook al krijg je vandaag een fluoroze dildo bij een abonnement op *Flair*, in de porno-industrie heerst nog steeds een stereotiepe mannelijke seksualiteit. Pornoseks is gefixeerd op de acti-

viteit van de fallus ontvangen door een vrouw. Annie Sprinkle daarentegen laat ons vulvamediteren. In haar video *Zen Pussy* toont ze close-ups van vulva's die zachtjes op en neer ademen tot ze een climax bereiken. Het vrouwelijk geslacht is hier niet langer het ontbreken van een mannelijk geslacht, wat de feministes zo vaak hebben aangeklaagd. De vulva is bij Annie Sprinkle een wereld op zich.

Toch kreeg ze vaak protest uit feministische hoek. In haar rol van porno-bimbo zou ze de positie van de vrouw als lustobject bevestigen. Dergelijke feministes zagen in hun blinde woede niet dat Annie Sprinkle vocht voor hetzelfde doel, maar vanuit een ander standpunt. Annie Sprinkle is een *lustsubject*, in de eerste plaats voor zichzelf. Haar lichaam staat niet ten dienste van het genot van een man, maar van haar eigen genot. Net dat is een krachtige feministische stellingname. Veel meer nog. Het is een krachtige menselijke stellingname. Het wil de lichamelijke ervaring in al haar energie herstellen. Lichaam is wat je bent, ervaring is wat je beweegt. Gebruik dit. Vanuit die lichamelijke levenshouding lapt Annie Sprinkle het feministisch discours aan haar laars. Om het even welke theorie ketst af op haar lichamelijkeheid, doordat ze openlijk zo veel mogelijk plezier beleeft aan haar lichaam. Annie Sprinkle maakt haar hele leven tot een performance. Niemand kan zeggen dat ze theorie in praktijk omzet. (De idee van het kunstwerk als 'uitdrukking van een concept' is even naïef als die van de taal als 'afbeelding van de werkelijkheid'.) Alles wat ze doet komt voort uit de absoluut eerlijke en complexloze omgang met haar eigen en andermans lichaam.

Taal als lichaamshouding

De ervaring van Annie Sprinkles lichaam is de bron en monding van haar eigen wor-

dingsproces. De taal die ze spreekt is een lichaamstaal. Ze is helemaal ontsproten aan haar lichamelijke ervaringen. Daardoor krijgen lichamen in Sprinkles voorstellingen nog meer lichamelijke dan ze al bezaten. Taal verbleekt de lichamelijke ervaring niet, maar vermenigvuldigt die. Wanneer Annie Sprinkle over haar ervaringen spreekt en die ook op video toont, krijg je haar lichaam permanent in je eigen lichaam geïnjecteerd. Ze biedt haar toeschouwers het tegenovergestelde van een *partouse* aan, namelijk een publiek feest van de seksualiteit. Soms word je geil, vaak moet je lachen, vaker nog voel je lichamelijke vibraties. De hele tijd bewonder je haar lichamelijke openheid. Haar lichaam maakt verschillende transformaties door. Van het lichaam van een prostituee naar het lichaam van een nymfomane exhibitionistische spermavreetster, naar het lichaam van een monogame lesbische tantristisch orgasmerende oermoeder, naar het lichaam van een performer in het rond plassende seksopvoedster, naar het lichaam dat haar eigen lichamelijke doorheen al haar geneugten en perversiteiten becommentarieert en playbackt. Nooit echter transformeert haar lichaam zich in dat ene lichaam dat de hele westerse samenleving domineert: het lichaam als een op te lossen probleem. Annie Sprinkles lichamelijke levenshouding stimuleert. Ze geeft je de kracht je terug te metamorfosen in het lichaam dat je bent en dat je zo vaak negeert.

De Sprinkle-ervaring

Een fragment. Fier toont Annie Sprinkle een pornofilm waarin ze als jong meisje een tandenborstel in haar aars duwt. *'I came up with that myself. I always like sex if it's a bit raunchy, don't you?'* Deze interactie met haar eigen lichaam op het scherm is erg intrigerend. Er treedt een verdubbeling op. Als je

zelf ooit op video hebt gezien, weet je dat het beeld dat je van jezelf hebt een ander is dan hetgeen anderen zien. Bij Annie Sprinkle loopt dit door elkaar. Er is nauwelijks sprake van een lichaam versus een representatie van een lichaam. Gemedieerd door haar eigen lichaam als performer worden de beelden van haar lichaam tastbaarder dan ze zouden zijn als we enkel haar pornofilms bekeken. De voorstelling wordt er niet lichamelijker op in orgastische zin, maar wel vanuit een continu ervaringsbesef van lichamelijkeheid. Op het scherm penetreren lichamen elkaar in de gewone seksuele betekenis van het woord. Maar ook tussen en binnen de toeschouwers, de woorden, Annie Sprinkle en de beelden van Annie Sprinkle is er voortdurende interpenetratie van lichamen. Immers, wat is lachen anders dan 'lichamelijk op de juiste plaatsen geraakt worden door lichamelijke van anderen'? Wat is geil worden anders dan 'lichamelijk op de juiste plaatsen beroerd worden door lichamen van anderen'?

Wanneer ze haar lange masturbatiescène presenteert uit *Deep Inside Annie Sprinkle* (1981), de eerste film die ze zelf regisseerde, trekt ze opnieuw haar strakke pornosterkostuumpje aan met de ridicul hoog hakken en de borsten-op-een-dienblad. Ze stapte het publiek in met dezelfde grote vibrator waarmee ze zich op het scherm aan het strelen is. Plots staat Annie Sprinkle achter je, wrijft haar borsten in je nek en masseert je lichaam waar je maar wil. Daarna gaat ze terug naar het grote scherm op het podium. Ze duikt met hoofd en handen tussen haar gigantische opengesperde benen en geeft zichzelf het beste van vingers en tong. In die hereniging is de verdubbeling compleet. Het publiek zit te kijken met een opgehitst lichaam en overprikkelde zintuigen. Hilariteit alom. Nog nooit hebben seks en humor

elkaar zo deugdelijk gepenetreerd.

Wanneer Annie Sprinkle op het publiek toestapt verheft de ervaring. De prikkels die je als toeschouwer krijgt, worden plots veel intenser. In de zaal leven twee extreme reacties. Enerzijds zijn er mensen van wie je voelt en hoort dat ze zich liefst zo ver mogelijk willen verbergen. Anderzijds zijn er die Sprinkle naar zich toe lokken, popelend om met vibrator en lichaam bewerkt te worden. Deze laatsten stonden waarschijnlijk al van bij het begin open voor de intieme nabijheid van Annie Sprinkle. De eersten, daarentegen, hebben van bij het begin een vierde muur opgetrokken tussen performer en publiek. Ze hebben een grens gecreëerd waarachter ze hun lichamelijke en ervaringen kunnen terugtrekken of waar ze die tot een minimum kunnen beperken. Wanneer Sprinkle dichterbij komt, drukt zij die vierde muur tot rondom hen. Ze hebben enkel nog zichzelf om zich achter te verbergen: een zelf van angst, schaamte en ongemakkelijke lichamelijkeheid. Annie Sprinkle staat met naaldhakken op de pijnpunten rond de afgeschermdede sfeer van onze seksualiteit.

Obsceniteit en intimiteit

Dit is de plek waar Annie Sprinkle zelfbeelden aantast en lichamen openmaakt met haar expliciet publieke seksualiteit. Het is de perfecte plek om seks te demystificeren. Sprinkle onttrekt seks aan de duistere schaduw van het intieme genot. In haar performance *Public Cervix Announcement* liet ze het publiek met een zaklamp de binnenkant van haar baarmoeder zien.

'Do you all know what to look for? (Annie holds up a diagram.) In case you don't, I've drawn up a diagram of the female reproductive system. This is the vaginal canal. Let's all say that together, shall we? VAGINAL CANAL. This is the uterus. UTERUS. These are the Fallopian tubes. FALLOPIAN

*TUBES. And this is where the cervix is located. It's represented by the light pink magic marker. I was just in Holland and I learned how to say cervix in Dutch. It's Baarmoedermond. BAARMOEDERMOND.'*¹

De performance was er in de eerste plaats op gericht mannen én vrouwen in te wijden in het innerlijke mysterie van het vrouwelijke lichaam. Ze wou vrouwen leren een speculum te gebruiken om in zichzelf binnen te kijken. Zo wordt de wereld gezien door het speculum heroverd op de steriele gynaecologie. Daarnaast wou ze de mannen bewijzen dat vagina noch baarmoedermond tanden dragen. Annie Sprinkles glimlach is diepzinnig frivol. Haar intelligentie is haar humor, de ploegschaar van de pornografie omgesmeed tot een wapen. De *Public Cervix Announcement* lijkt op het eerste gezicht dezelfde procedure als porno te hanteren. Een lichaam wordt al te bloot gemaakt. Alle gangbare rituelen van de liefde om een lichaam te benaderen werden geschrapt. In porno wordt dat publiek gemaakte lichaam onmiddellijk weer opgeslokt binnen de private sfeer van de pornoconsument. Die reikt maar een hand ver. Het is de duisternis van de sekscinema, de beslotenheid van de stripteascabine, de gezellige huiskamer met video, DVD en internet. Annie Sprinkle daarentegen masturbeert het liefst met de hele wereld om zich heen. Zowel de sensualiteit van een bos als de menselijke dichtheid van New York zijn voor haar hoogst erotisch. In de *Public Cervix Announcement* perverteert haar glimlachende baarmoedermond het Victoriaanse dispositief van de pornografie. De intimiteit dreigt zich in porno, maar ook in onze besloten liefdesfeer, te verharderen tot een privaat harnas. Annie Sprinkle steekt het breekijs tussen de spleten. Ze bekampt de valkuilen waar wij, burgers, al te

graag inlopen: private *sérieux* en publieke nonchalance.

Het is daarom geen wonder dat uitgerekend pornoproducent Dennis Black Magic het *Porn Ar(t)ound the World*-festival met succes aanklaagde. Hij beschermde daarbij niet zijn broodwinning zelf: die valt niet te beconcurreren door een artistiek omkaderde en dus onmogelijk privaat te consumeren opvoering van het lichaam. Wat hij wél beschermde was het fundament van zijn broodwinning: onze geharnaste houding tegenover de seksualiteit. Daarom kon hij in het VTM-praatprogramma *Recht op Antwoord* moeiteloos verschijnen naast geshoekteerde vertegenwoordigers van de goegemeente om het festival aan te klagen. De publieke frivoliteit van Annie Sprinkle, Yoshie Suzuki of Zoot en Genant dreigden onze private ernst aan te knagen. De kwetsbare intimiteit is een getande val geworden. Klap! Dicht! Pijnpunt. Naaldhak.

Heiliging

Annie Sprinkle strijdt voor het seksuele leven van het volk doorheen haar eigen vulva. Ze houdt niet op te herinneren aan de weerstandsverhogende, relaxerende, pijnstillende, antidepressieve en migraineverlichtende werking van seks. De *Sluts and Goddesses Workshop* werd opgezet om vrouwen toe te laten verschillende seksuele maskers op te zetten. Ze konden zichzelf bekijken in de spiegel van een glamoureuze pin-upfoto. Tegenover het principiële en steriele feministische argument dat porno- en glamour-fotografie de vrouw objectiveert, stelt Annie Sprinkle een pervertering van die fotografie zelf. Haar “transformatiesalon” speelt met de objectificatie om het subject ademruimte te geven, in plaats van luikeels zijn rechten op te eisen. ‘*Maybe there’s a little porn star in you. Maybe not. But I can tell you from a whole lot of experience that there’s a lot of*

you in every porn star.’³ Op analoge wijze werken haar voorstellingen cathartisch. In de scène ‘100 BLOW JOBS’ van *Post-Porn Modernist* zuigt ze eerst sereen, dan steeds hectischer een tafel vol dildo’s af onder de begeleiding van vernederende mannenopmerkingen op de soundtrack. Ze beschouwt het voor zichzelf als een ‘*performance therapy*’. Het publiek wordt in haar voorstellingen gedwongen de koostrillingen van de schroom, schaamte en afschuw door te maken. Alleen die bereiden onze zenuwen passend voor op haar uitnodiging tot het uitlachen van onze preutsheid. Veel verder nog, het uitlachen van onze diepste seksueel-gewelddadige angsten en zo onze houding tegenover de seksualiteit zelf. ‘*Let there be pleasure on earth and let it begin with me.*’

De uitvergroting van haar seksuele zelf is bij Annie Sprinkle allesbehalve obscene. Haar vagina mag dan immanent aanwezig zijn in alles wat ze doet, Annie Sprinkle laat zich nooit herleiden tot louter vagina. Door haar overduidelijk eerlijke lichamelijke is in de Sprinkle-ervaring alles onlosmakelijk met elkaar verbonden. Haar vagina is nooit los te zien van haar stem, haar borsten, haar vingers, haar mond, haar lichaam, haar taal, haar drang om te ervaren en haar gedrevenheid om de wereld eindelijk eens seksueel op te voeden. Rondom die holte daar beneden zit niet alleen lichaam, maar ook een hele wereld. Binnen die wereld is het eigen lichaam een zeer specifieke plek. Vanuit die plek speelt Annie Sprinkle, net als Carolee Schneemann, haar lichaam uit in al zijn seksuele, raciale en andere bijzonderheden. Haar lichaam representeert niet langer een ‘ultiem’ vrouwenlichaam maar is enkel te begrijpen vanuit de verschillen of gelijkenissen met andere lichamen. Ze wijst op haar lichaam. Gooi traktaat, pamflet,

programmaboekje weg. Bekijk mij, voel.

Annie Sprinkle is begonnen met het verkopen van haar lichaam. Ze ontblootte het als prostituee, pin-upmodel en strip-teaseuse. In haar performances laat ze die bloetheid los in een spiegel-paleis. Ze spettert over ons heen. Als alle kleren afgelegd zijn, alle vunzigheden uitgesproken, alle remmingen ontwapend door haar glimlach, wordt het lichaam terug heilig. Onthutst en geprikkeld door haar demystificaties en gore toeren staat ons hele lichaam open. Twee harnassen heeft ze doorboord. Ze brak doorheen de oppermachtige duisternis waarin de toeschouwer zo graag van zijn onzichtbaarheid geniet. Dan kraakte ze het private seksuele harnas van schroom. Zo is ze in staat eerst de intieme relatie tussen publiek en performer terug heilig te maken, en vervolgens seks. Alleen is deze heiligheid niet langer gefundeerd op taboes, maar op extase, zalving en een niet langer te onderdrukken zin om met je eigen lichaam aan de slag te gaan. Om te voelen en nu en dan ergens een naaldhak in te drukken. ●

Thomas Crombez
Jozefien Daelemans
Bruno Herzeele

- 1 Extract uit Annie Sprinkles performance *Post-Porn Modernist*. Volledig script plus varianten op: www.bobsart.org/sprinkle/script.html.
- 2 Annie Sprinkle, *Post-Porn Modernist. My 25 Years as a Multimedia Whore*, San Francisco, California: Cleis Press, 1998² (Amsterdam: TORCH Gallery, 1991¹), p. 121.
- 3 Interview met Annie Sprinkle in *Voices from the Edge*, ed. by David Jay Brown with Rebecca McClen Novick, Berkeley, California: Crossing Press, 1995. Ook beschikbaar op www.levity.com/mavericks/frames12.htm.